

# Rzeki karpackie - czysta Natura 2000

## Rzeka San PLH180007



fot. T. Wilk

### Natura 2000 - europejska sieć

Obszary Natura 2000 chronią gatunki oraz ich miejsca występowania, a także siedliska przyrodnicze istotne dla Europy. Gatunki te oraz siedliska przyrodnicze wymienione są w Dyrektywie Siedliskowej, za wyjątkiem ptaków, które spisano w Dyrektywie Ptasiej. W stosunku do obszarów Natura 2000 specyficzny jest też reżim ochronny – brak listy konkretnych zakazów, ochrona jest ukierunkowana na to, co w danym terenie jest cenne. W stosunku do tych tzw. „naturowych” organizmów czy ich siedlisk zabrania się podejmowania działań, które mogą na nie negatywnie oddziaływać. Każdy obszar jest więc traktowany indywidualnie, ma specyficzny charakter, inne gatunki czy siedliska przyrodnicze są w nim chronione. Przedmioty ochrony obszaru są wskazane w tzw. Standardowym Formularzu Danych (SDF). Dla każdego obszaru Natura 2000 sporządzany jest plan zadań ochronnych, czyli dokument, w który wpisane są cele ochrony obszaru oraz zagrożenia dla obszaru. W tworzenie takiego dokumentu może zaangażować się każda zainteresowana osoba, biorąc udział w spotkaniach Zespołu Lokalnej Współpracy. Plan zadań ochronnych sporządzany jest na okres 10 lat.

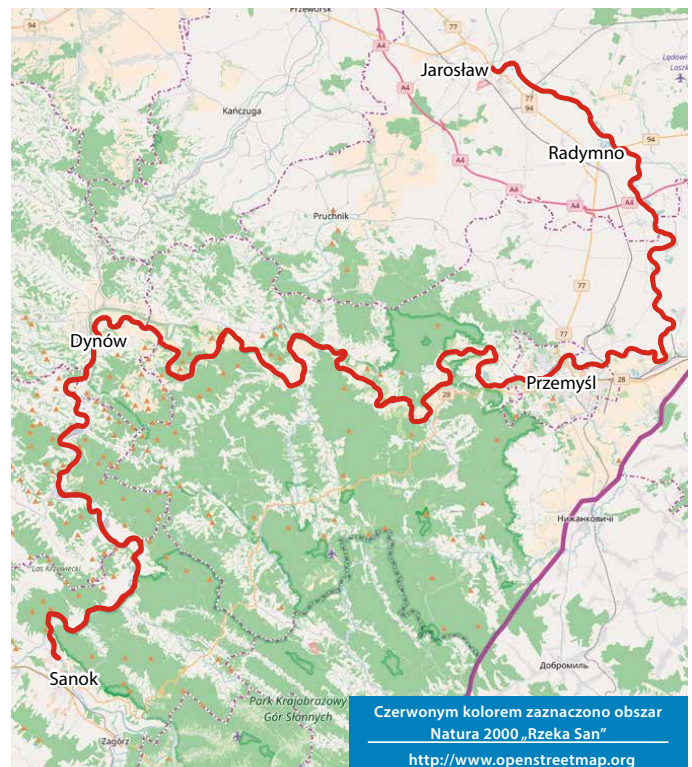


Logo Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000

### Obszar Natura 2000 Rzeka San PLH180007 w pigułce

Nazwa	Rzeka San
Kod obszaru:	PLH180007
Data wyznaczenia:	2009-03-06
Rodzaj ochrony:	Dyrektywa siedliskowa
Powierzchnia [ha]	1374,76
Położenie	
województwo:	podkarpackie
powiaty:	sanocki, brzozowski, rzeszowski, przemyski, Przemyśl, jarosławski
gminy:	Stubno, Jarosław (w.), Żurawica, Laszki, Orły, Dubiecko, Radymno (w.), Dydnia, Sanok (m.), Przemyśl, Radymno (m.), Krasiczyn, Dynów (m.), Dynów (w.), Sanok (w.), Krzywcza, Jarosław (m.), Nozdrzec, Medyka

Cechą charakterystyczną cieków górskich jest zmienność przepływów, gwałtowne wzbieranie po opadach, transportowanie przez nie dużych ilości żwirowego rumowiska oraz silna erozja brzegów i dna. Dynamika rzek górskich skutkuje ciągłymi przekształceniami ich koryt, co zapewnia dużą bioróżnorodność ekosystemów rzecznych. Podstawowym celem ochrony obszaru Natura 2000 Rzeka San PLH180007 jest zachowanie doliny rzeki podgórskiej z naturalnym korytem i typowymi siedliskami nadrzeczными oraz fauną właściwą dla siedlisk wodnych i ziemno-wodnych. Nad rzekami górskimi wykształca się charakterystyczny układ roślinności. Od strony wody często występują nagie kamieńce, które porasta roślinność pionierska, a w miarę oddalania się od rzeki zaczynają wkraczać zarośla wrześniowe, następnie zarośla wierzbowe, a ostatnim stadium sukcesji jest las łęgowy. Na obrzeżach lasów i zarośli, lub w strefie pomiędzy zarośłami a wodą płynącą występują zbiorowiska ziótorosłowe. Wszystkie te siedliska występują punktowo w granicach obszaru Natura 2000 Rzeka San PLH180007 tworząc niewielkie płaty, których jednak nie zakwalifikowano do przedmiotów ochrony tego obszaru.



Czerwonym kolorem zaznaczono obszar  
Natura 2000 „Rzeka San”  
<http://www.openstreetmap.org>



Dofinansowano ze środków  
Narodowego Funduszu  
Ochrony Środowiska  
i Gospodarki Wodnej



Za treść opracowanych materiałów odpowiada wyłącznie Fundacja  
Wspierania Inicjatyw Ekologicznych,  
ul. Józefitów 4/2, 30-039 Kraków, [www.fwie.pl](http://www.fwie.pl).

Unia Europejska  
Fundusz Spójności





## Siedliska występujące w obszarze Natura 2000 Rzeka Śan PLH180007

### Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków (kod 3220)



fol. P. Neinfeld

Za siedlisko uznaje się odcinek łożyska rzeki (koryto wraz z terenem zalewowym), gdzie są wyraźnie wykształcone kamieńce, o szerokości przynajmniej kilku metrów, wraz z ewentualnymi wyspami położonymi w nurcie rzeki. Zajmują różne areaty: od niewielkich odsypów w zakolach potoków, po rozległe, liczone nawet w hektarach powierzchnie na roztokowych (wielonurtowych z odsypami śródkorytowymi) odcinkach rzek. Miejsca te charakteryzują się dużym nasłonecznieniem i zmiennym uwilgotnieniem oraz sezonowymi zmianami poziomu wody. Zmienny jest również charakter pokrywy roślinnej, wykazującej różny stopień zwarcia. Skład gatunkowy jest często przypadkowy, pojawiają się gatunki zwirowiskowe, górskie, naskalne, łąkowe a nawet zaroślowe, których nasiona przynoszone są wraz z falą powodziową z górnego biegu rzeki.

### Zarośla wrześni na kamieńcach i zwirowiskach górskich potoków (kod 3230)



fol. T. Wilk

Zarośla wrześniowe zajmują zwykle niewielkie powierzchnie na utwalonych i świeżych kamieńcach nad rzekami, w strefie corocznych zalewów. Ich występowanie jest zmienne w czasie i uzależnione od swobodnego przemieszczania materiału skalnego, tworzenia się łąk zwirowisk i utrzymującej się znacznej wilgotności podłoża. Siedlisko to tworzy głównie września pobrażna, a oprócz niej różne gatunki wierzby (zwłaszcza wierzby siwej) oraz rośliny zielne. Są to krótkotrwałe stadia sukcesyjne (długość życia krzewu wrześni to około 10 lat), zastępowane w wyniku stabilizacji koryta rzeki i braku zalewów, przez zarośla wierzbowe, a następnie olszynkę karpacką.

### Ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne (kod 6430)



fol. P. Neinfeld

Siedlisko tworzy niewielkie płaty zbudowane z wysokich bylin. Sprzyja mu duża wilgotność podłoża, dostęp światła oraz gleby żyzne, pływające, kamieniste, próchniczno-mineralne, o odczynie obojętnym lub

stabo kwaśnym. Na kamieńcach wzdłuż potoków górskich i podgórskich występują ziołorośla lepiężnikowe zdominowane przez lepiężnik wytłusty i lepiężnik biały. Górskie ziołorośla mają często strukturę dwu- lub trzywarstwową, bowiem zwarta warstwa liści bylin znacznie ogranicza warunki świetlne przy gruncie, gdzie występują jedynie rośliny cienioznośne. Zaliczane są tu również ziołorośla nízowe tworzące charakterystyczne zbiorowiska welonowe, czyli wąskie okrajki roślin czepnych pomiędzy nadrzeczными szuwarami a zaroślami wiklinowymi oraz łąkami wierzbowymi w dolinach rzecznych. W skład tych zbiorowisk wchodzi przede wszystkim: kielisznik zaroślowy, kanianka pospolita, przytulia czepna, rdestówka zaroślowa, zaznacza się także duży udział roślin azotolubnych, m.in. pokrzywy zwyczajnej.

### Zarośla wierzbowe na kamieńcach i zwirowiskach górskich potoków (kod 3240)



fol. J. Perzanowska

Występują w postaci pasów i dużych kęp wzdłuż górskich odcinków rzeki i potoków, na zwirowiskach i ustalonych wysepkach, w miejscach o w miarę wyrównanych stosunkach wodnych z występującymi co roku letnimi zalewami. Tworzone są przez różne gatunki wierzby (głównie wierzbę siwą), z udziałem olchy i brzozy. Występuje tu również września pobrażna i inne gatunki krzewiaste. Pokrycie roślinnością osiąga tu zwykle pełne zwarcie.

### Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe i olsy źródłiskowe (kod \*91E0)



fol. T. Wilk

Siedlisko związane z dolinami rzek i potoków, źródłiskami i miejscami o wysokim poziomie wód gruntowych oraz w miejscach, gdzie ukształtowanie terenu powoduje powstawanie zastoisk wód opadowych. Występuje w postaci wąskich pasów ciągnących się wzdłuż rzek, a także niewielkich płąków otoczonych innymi zbiorowiskami roślinnymi. Ten typ siedliska przyrodniczego obejmuje nadrzeczne zbiorowiska leśne, budowane przez takie gatunki, jak: olsze, jesiony, wierzby i topole. W regionie alpejskim zidentyfikowano 3 podtypy tego siedliska: podgórski łąkowy jesionowy, nadrzeczny olszynowy górski (zwaną olszynką karpacką) i górską olszynę bagienną. W drzewostanie łąkowego podgórskiego zwykle dominuje jesion wyniosły. W górskiej olszynie bagienną oraz olszynie karpackiej zdecydowanie króluje olsza szara. Licznie reprezentowane są inne gatunki żyźnych lasów liściastych, takie jak: wiąz górski, klon jawor i klon pospolity, lipa, a w wyższych położeniach również jodła i świerk. Zwarcie koron jest słabe, co skutkuje bujnym rozwojem podszytu oraz runa z gatunkami wilgociolubnymi i ziołoroślowymi.



Rzeki karpackie - czysta Natura 2000

[www.rzekikarpackie.fwie.pl](http://www.rzekikarpackie.fwie.pl)

Co tydzień do 31.12.2018  
nagrada w konkursie na:

[www.facebook.com/RzekiKarpackie](https://www.facebook.com/RzekiKarpackie)

Projekt objęty wsparciem merytorycznym:

RDOŚ w Krakowie, RDOŚ w Rzeszowie

